

търговци въ Тракия и крайбрежието на Черно и Сръдиземно морета. Презъ 11 в. тѣ добили право да посѣщаватъ редица български градове като София, Кюстендилъ, Нишъ, Струмица, Прилепъ, Пловдивъ, Одринъ и др. като внасятъ и изнасятъ свободно всѣкакви стоки<sup>1)</sup>. Венецианитѣ успѣли да издействуватъ и специални привилегии, чрезъ които добивали понѣкога почти единственъ монополъ въ вноса и износа на страната. Така тѣ осигурявали постояненъ пласментъ на своитѣ стоки. Между последнитѣ най-значителенъ дѣлъ вземали разни видове платове и скъпи материи (*ranni e drappi*). Тѣ всички, обаче, не били венецианска фабрикация. Венецианскитѣ търговци вѣкове наредъ сж били главнитѣ посредници за пласиране манифактурни стоки отъ Англия, Фландрия и Франция. Венеция била най-удобното стоварище на тѣзи стоки. Поради своята голѣма търговска и военна флота венецианитѣ имали хегемония въ тритѣ морета, около които се извършвали въ продължение на вѣкове левантската търговия<sup>2)</sup>. Тѣхнитѣ търговски кораби пласирали стоки както въ севернитѣ брѣгове на Понтуса, тъй и по цѣлото крайбрежие на Средиземно и Мраморно морета. Действително, венецианитѣ сж първитѣ търговци, които свързали черноморскитѣ дебушета на България презъ 13 в. съ източнитѣ пазари. Варна, Месемврия и Анхиало сж станали стоварища на италианска манифактура още презъ времето на Асеновци. Най-старитѣ сведения, които имаме за търговията на италиански колонисти се отнасятъ за венецианитѣ. Презъ 1276 г. тѣ изнасяли отъ Варна, Месемврия и Анхиало зърнени храни, а внасяли платове (*draparia*). Венецианска манифактура се внасяла и чрезъ Солунъ. Отъ тукъ, по течението на пълноводнитѣ рѣки, тѣ сж отивали чакъ до Мелникъ<sup>3)</sup>. Презъ Цариградъ сжитѣ стоки сж били пласирани въ Одринъ, Димотика, Пловдивъ, та дори въ София.

Когато презъ 1316 г. царъ Светославъ прогонилъ генуезкитѣ колонисти и търговци отъ българскитѣ земи край Черно море, венецианитѣ добили още по-голѣма възможность да пласиратъ своитѣ стоки. Не срещайки почти ничия конкуренция, тѣ стѣпили здраво въ Варна къмъ средата на 14 в., като сключили специаленъ търговски договоръ съ българския владетель<sup>4)</sup>.

Дубровчанитѣ, които презъ това време приели върховната власть на Венеция, били длѣжни да пласиратъ въ българскитѣ земи по сухо и по море, само платове на венециански търговци<sup>5)</sup>. Тѣ внасяли венецианска манифактура въ България най-вече по сухо презъ сръбскитѣ земи. Презъ 1324 и 1331 г. сж регистрирани разрешения за вносъ на платове отъ Венеция въ Рашкитѣ земи<sup>6)</sup>. Презъ това време въ Венеция вече се произвеждали платове въ голѣми количества.

<sup>1)</sup> Вж. хрисовулитѣ на византийскитѣ императори отъ 1092, 1148, 1187 и 1199 г. въ Zach v. Lingental Jus Graeco-Romanum. Coll. IV, стр. 436, 496, 560—61.

<sup>2)</sup> Ср. по-подр. Heyd. G op. cit. стр. 1258 (Итал. изд.).

<sup>3)</sup> Ср. по-подр. моята книга Bulg. Wirtschaftsgeschichte стр. 153 сл.

<sup>4)</sup> п. т. стр. 155 сл., 164 сл.

<sup>5)</sup> „et mississet suam drapariam ad civitatem Messembrii per Marinum de Bona de Ragusio bis...“ G. L. Fr. Tafel und G. M. Thomas Urkunden zur älteren Handels und Staats Geschichte der Republik Venedig, въ Fontes rerum Austriacarum Bd. III стр. 244.

<sup>6)</sup> Listine, I, 167.